

Lunds universitet
Sociologiska institutionen

LUNDS
UNIVERSITET

”Lilla gumman”

En kvalitativ undersökning av kvinnliga polisers upplevelse av att arbeta i ett mansdominerat yrke

Författare: Josefine Lindborg
Kandidatuppsats i sociologi: SOCK04, 15 hp
Höstterminen 2018
Handledare: Anna Rypi

Förord

Jag vill tacka min handledare Anna Rypi för den hjälp, stöttning och vägledning som jag har fått av henne under tiden som denna uppsats har skrivits. Jag vill rikta ett särskilt tack till de sex kvinnliga poliser som ställde upp på intervjuer och som gjorde denna studie möjlig.

Lund, januari, 2019

Josefine Lindborg

ABSTRAKT

Författare: Josefine Lindborg

Titel: ”Lilla gumman” – En kvalitativ undersökning av kvinnliga polisers upplevelse av att arbeta i ett mansdominerat yrke

Kandidatuppsats i sociologi: SOCK04, 15 hp

Handledare: Anna Rypi

Sociologiska institutionen, höstterminen 2018

Sedan kvinnor först fick antas till polisutbildningen på samma villkor som män har fler kvinnor blivit poliser i Sverige. Det har gått 62 år sedan dess men det råder än idag inte en jämn könsfördelning inom myndigheten. Endast 33% av alla svenska poliser var kvinnor i augusti 2018 (se bilaga 2). Syftet med denna kandidatuppsats är att undersöka kvinnliga polisers upplevelse av att arbeta i ett mansdominerat yrke med fokus på deras eventuella upplevelse av sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer när de har varit i tjänst. Studien bygger på sex kvalitativa intervjuer med svenska kvinnliga poliser. Den insamlade empirin kodades och analyserades i relation till feministisk politisk teori av Höjer och Åse (1996) som använde teoretiska begrepp så som könsmaktsordning och könsarbetsdelning samt teorin om maskuliniteter och femininiteter av Messerschmidt (2004) som definierar hegemonisk, medverkande, underordnade och oppositionell maskulinitet och femininitet. Även tidigare forskning av Rabe-Hemp (2009), Swan (2016), Granér (2004) och Åse (2000) har använts för att analysera empirin. Studiens resultat visar att majoriteten av de kvinnliga poliserna har upplevt sexistiska kommentarer och/eller sexuella trakasserier från allmänheten, kollegor och chefer. Informanterna beskrev en grov och maskulin jargong inom Polismyndigheten där sexuella skämt förekommer. De vittnade även om att kränkande beteende mot kvinnor och hegemonisk maskulinitet delvis accepteras inom myndigheten.

Nyckelord: hegemonisk maskulinitet, kvinnliga poliser, mansdominerat yrke, Polismyndigheten

Innehållsförteckning

1. Inledning, bakgrund och problemformulering.....	1
2. Syfte och frågeställningar	2
3. Tidigare forskning	2
3.1 "Göra kön" och "göra polisarbete"	3
3.2 Könsidentitet och arbetsglädje.....	3
3.3 Kvinnliga poliser arbetar i en macho-kultur	4
3.4 Levd kategori och kroppens dubbelhet.....	4
4. Teori.....	5
4.1 Feministisk politisk teori.....	5
4.2 Maskuliniteter och femininiteter	6
5. Metod	7
5.1 Kvalitativa intervjuer.....	7
5.1.1 Intervjuguide	8
5.1.2 Urval.....	8
5.1.3 Presentation av intervjupersoner	9
5.2 Insamling av empiri	9
5.3 Analys av empiri.....	11
5.4 Etiska aspekter	11
5.4.1 Vetenskapsrådets fyra forskningsetiska principer	12
5.4.2 Kontakt med informanterna och empatisk förståelse	12
5.5 Metodens fördelar och begränsningar	13
5.6 Forskarens värderingar och förförståelse	13
6. Resultat och analys	14
6.1 Grov jargong och öppenhet (högt i tak) inom Polismyndigheten	14
6.2 Olika former av maskuliniteter och femininiteter inom Polismyndigheten	17
6.3 Kvinnliga polisers erfarenhet av sexistiska kommentarer och sexuella trakasserier	19
6.3.1 Från allmänheten	19
6.3.2 Från kollegor och chefer.....	23
7. Avslutande diskussion och slutsats.....	24

8. Litteraturförteckning	27
9. Bilagor.....	28
9.1 Bilaga 1 – Intervjuguide	28
9.2 Bilaga 2 – Statistik från Polismyndigheten (augusti 2018).....	31

1. Inledning, bakgrund och problemformulering

Det var inte förrän år 1957 som de första kvinnliga poliserna anställdes på samma villkor som män i Sverige. De kvinnliga poliserna skulle få samma utbildning som männen men det fanns skillnader i den fysiska utbildningen och vapenträningen. Under 1960-talet fanns det skilda åsikter inom polisfacket och polisledningen gällande att anställa kvinnliga poliser och trots att Polismyndigheten ville anställa båda könen på lika villkor ansågs kvinnor som mer lämpade för socialt inriktat och brottsförebyggande polisarbete (Furuhagen, 2009, s. 41). Det har idag gått 62 år sedan den första kvinnliga polisen anställdes i Sverige men statistik från Polismyndigheten visar att i augusti 2018 var endast 33% av alla svenska poliser kvinnor (se bilaga 2). I ”Polismyndighetens strategi för likabehandling 2017–2021” står det att Polismyndigheten ska främja och vidta åtgärder för ”en jämn könsfördelning i skilda typer av arbeten, inom olika kategorier och på ledande positioner”. Samtliga medarbetare inom myndigheten har ett ansvar för att likabehandling värnas inom Polismyndigheten. Detta innefattar att alla oavsett kön, hudfärg, sexuell läggning, med mera ska ”bemötas på ett sätt som inte kan uppfattas som kränkande eller diskriminerande” (Eliasson, 2017, ss. 5-7). Som statistiken ovan visar har Polismyndigheten ännu inte uppnått detta mål. Polisyrket är fortfarande mansdominerat vilket är varför detta ämne är viktigt att uppmärksamma inom sociologin.

Ingrid Lander (2003), kriminolog vid Polishögskolan, skrev i ”Genus, normalitet och avvikelse – Med kroppen som utgångspunkt” att det än idag finns ”ett biologiskt tänkande som betraktar kvinnor och män som essentiellt olika och skilda från varandra”. I sin analys beskriver Lander även att ”uttalanden om att kvinnor har en naturlig fallenhet för att ta hand om andra” inte ifrågasätts (2003, ss. 22-23). Marie Nordberg (2004), docent i genusvetenskap, skrev i ”’Kvinnlig maskulinitet’ och ’manlig femininitet’ - En möjlighet att överskrida könsdikotomin” att kvinnliga egenskaper har beskrivits vara social förmåga och empati. Hon skriver fortsättningsvis att kvinnligt kodade sysslor i samhället anses vara att ”ta hand om barn, strategiskt använda sig av känslor och vara socialt smidiga” (2004, s. 55). I jämförelse till denna beskrivning av kvinnan är beskrivningen av de fysiska kraven för att komma in på Polishögskolan höga. På Polismyndighetens hemsida står det att ”poliser måste varje dag orka bära 12 kg utrustning under ett arbetspass” vilket kräver en viss kondition och fysisk styrka. Både kvinnor och män behöver kunna utföra diverse krävande simtester och får inte ha några skador, sjukdomar eller funktionshinder som kan påverka deras förmåga att utföra jobbet. Det står inget om att det krävs en empatisk förmåga eller att en polis behöver vara bra på att ta hand om andra för att bli antagen till polisutbildningen (Polisen, u.d.).

En av anledningarna till varför frågor som likabehandling, könsfördelning, diskriminering och sexism har uppmärksammats inom olika yrkesgrupper, organisationer, med mera i samhället de senaste åren är Me Too-rörelsen (Larsson, 2018). Att undersöka kvinnliga polisers upplevelser av att arbeta i ett mansdominerat yrke och deras eventuella upplevelser av sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer är ett aktuellt område som också är sociologiskt intressant att uppmärksamma. Litteraturens beskrivningar av kvinnlighet anspelar på känslor och omhändertagande medan antagningskraven för att bli polis beskriver ett tufft yrke som kräver fysisk styrka. Denna motstridighet gör det givande att undersöka vad som händer när kvinnor väljer att gå med i poliskåren, hur de behandlas av allmänheten, kollegor och chefer samt om de har upplevt sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer när de har varit i tjänst. Svaren på dessa frågor kan bidra till en ökad förståelse till varför polisyrket fortfarande är mansdominerat.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur svenska kvinnliga poliser upplever att det är att arbeta i ett mansdominerat yrke med fokus på deras eventuella upplevelse av sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer när de har varit i tjänst. Följande frågeställningar besvaras i studien:

- Vad är kvinnliga polisers erfarenhet av att arbeta i ett mansdominerat yrke?
- Hur upplever kvinnliga poliser att de bemöts av allmänheten, kollegor och chefer?
- Vilka erfarenheter har kvinnliga poliser av sexuella trakasserier och/eller sexistiskt bemötande när de är i tjänst?

3. Tidigare forskning

För att finna nedanstående tidigare forskning använde jag följande sökord i databaserna LUBsearch och Google Scholar: ”kvinnlig polis”, ”mansdominerat yrke”, ”genus”, ”Polismyndigheten” och ”maskulinitet”. Sökorden matades in på både svenska och engelska. Exempelvis gav sökordet ”kvinnlig polis” endast 20 sökträffar i LUBsearch vilket tyder på att området inte är speciellt välbeforskat. Utifrån träffarna letades relevant forskning för denna studiens fokus fram. För att täcka både nationell och internationell forskning valdes två nationella och två internationella studier ut som exempel. För att få fram aktuell och relevant forskning avgränsades den tidigare forskningen till att endast inkludera studier som är publicerade från år 2000 och framåt.

3.1 ”Göra kön” och ”göra polisarbete”

En artikel av Cara E. Rabe-Hemp (2009) fokuserade på kvinnliga poliser och hur de konstruerar sin identitet och självbild i relation till deras kön. Kvinnorna i studien beskriver konceptet av ”doing gender” vilket översätts till ”göra kön” samt ”doing police work”, det vill säga ”göra polisarbete”. Författaren skriver att kvinnor i mansdominerade yrken blir tvungna att välja mellan femininet och professionalism vilket skapar en konflikt mellan de normer som samhället anser att kvinnor ska följa samt de normer som samhället anser att poliser ska följa. Kvinnliga poliser som försöker bli mer maskulina blir negativt stämplade medan de kvinnor som fortsätter vara feminina riskeras att uppfattas som svaga. Rabe-Hemp refererar till Susan Martin som skrev att kvinnliga poliser hamnar i en konflikt mellan könsroller och yrkesrollsnormer vilket leder till att kvinnorna antingen anammar ”POLISkvinna” identiteten eller ”polisKVINNA” identiteten. ”POLISkvinna” identiteten betonar överprestation och konformitet medan ”polisKVINNA” lägger vikt vid stereotypiskt feminina roller. Författaren hänvisar även till West och Fenstermaker som argumenterade att kön är mer än en roll eller en individuell egenskap. Det är en mekanism där belägen social verkan bidrar till skapandet av sociala strukturer (2009, ss. 114-115). Studiens slutsats är att kvinnor anammar både ”POLISkvinna-” och ”polisKVINNA-identiteterna” i deras dagliga arbete vilket innebär att de gör kön och polisarbete samtidigt (Rabe-Hemo, 2009, s. 126).

3.2 Könsidentitet och arbetsglädje

En studie av Angela A. Swan (2016) undersökte relationen mellan könsidentitet och arbetsglädje hos 100 kvinnliga poliser. Resultatet visade att kvinnliga poliser med maskulin könsidentitet upplevde en lägre arbetsglädje än de kvinnor som identifierade sig som androgyn, det vill säga som hade både typiskt manliga och kvinnliga egenskaper och/eller beteendemönster. I studien framkom det att kvinnor har arbetat sida vid sida med män som poliser i flera decennier men möter än idag könsrelaterade problem som hindrar dem från att uppnå jämlikhet i sina karriärer. De får även ta hand om stereotypiskt feminina uppgifter. Kvinnliga poliser upplever även att de måste framstå mer positivt och som mer kompetenta än sina manliga kollegor. Swan (2016) skriver precis som Rabe-Hemp (2009) att genom att kvinnliga poliser ”gör kön”, har kvinnorna funnit sätt att förändra och balansera sina feminina och maskulina drag. Tyvärr har detta inte varit nog för att få fram en kultur inom Polismyndigheten som omfamnar de unika och värdefulla kunskaper och färdigheter som kvinnor bidrar med. Detta leder till att kvinnliga poliser känner en lägre arbetsglädje än män (2016, ss. 1, 16).

3.3 Kvinnliga poliser arbetar i en macho-kultur

Granér (2004) skrev att Polismyndigheten är en utpräglad manlig arbetsplats som inom forskning har beskrivits ha en macho-kultur där den ”tuffa, våldsbenägna och icke-känslosamma polismannen” är idealet. Han redovisade en fältstudie av Andersson som beskriver en genomsyrat maskulin stämning inom Polismyndigheten där ordval, samtalsämnen och skämt har en noterbar maskulin prägel. Granér skrev vidare att det finns ett manligt förhållningssätt inom Polismyndigheten som är normen och att kvinnliga poliser förväntas underordna sig denna norm. När kvinnor äntligen tilläts patrullera i Sverige blev många kvinnliga poliser utfrysta och avvisade. En överlevestrategi som kvinnliga poliser har vittnat om var att sträva efter att vara tuffare, starkare och mer handlingskraftiga än sina manliga kollegor för att bli accepterade. Exempelvis anammade vissa kvinnliga poliser den maskulina jargongen för att accepteras. Detta gjorde de genom att vara mer fräcka i munnen och att bete sig tuffare än männen. Andra kvinnor hanterade macho-kulturen genom att betona sin kvinnlighet och söka bekräftelse genom ”ett flörtigt sexualiserat förhållningssätt” eller att inta rollen som sekreterare eller husmoder (2004, ss. 96-98).

I Granérs (2004) studie var idealet hos kvinnliga poliser att en kvinnlig polis skulle kunna sköta jobbet lika bra som en man utan att behöva ge upp sin kvinnlighet för det. Studien visade att de kvinnor som hade lättast att bli accepterade hade ”skinn på näsan”, gjorde sitt jobb tillfredsställande och satte gränser mot den manliga jargongen (2004, ss. 96-98). Rolf Granérs undersökning av Polismyndigheten visade förekomsten av en grov jargong där sexistiska anspelningar förekom i polisbilarna, personalrummet, med mera (2004, s. 162). Han hänvisar till Niederhoffer som hävdar att polisyrket är ”omgivet av en aura av överdriven manlighet och att varje polisman var angelägen om att försvara sin ära mot anklagelser för brist på eller förlust av virilitet”. Granér håller med Niederhoffer då han utifrån sin egen studie har funnit att manliga poliser uttryckte sexuella skämt om kvinnor. Ett exempel är när några män satt i en polisbuss och kommenterade ”hur och från vilket håll man borde tränga in i henne”. Granér redovisade att det finns belägg för att det förekommer sexuella trakasserier poliser emellan. I en av Polisförbundets undersökningar framkom det att nästan 15% av alla kvinnliga poliser mellan 1995–1998 hade varit utsatta för sexuella trakasserier (2004, ss. 252-253).

3.4 Levd kategori och kroppens dubbelhet

Cecilia Åse (2000) argumenterade att kön är en levd kategori och att det finns en kroppslig dubbelhet. Dubbelheten grundas i ”att vi lever kroppen och kroppen lever oss i ett slags momentum där det upphör att vara meningsfullt att tala om en skillnad eller motsättning

mellan realitet och konstruktion”. Enligt Åse är kön något en är och något en görs till vilket är varför det är en levd kategori. Att könets sociala konstruktion är en levd konstruktion där levande, tänkande och kännande kvinnor och män förkroppsligar könets socialt konstruerade innebörd (2000, s. 14). I samhället finns det normer för kvinnlighet, det vill säga föreställningar om hur kvinnor bör se ut, röra sig, klä sig, med mera. Dessa är alla effektiva förtrycksmekanismer som tillsammans gör att det alltid finns en möjlighet för kvinnor att objektifieras. Då det inträffar blir kvinnan betittad av den manliga blicken vilket försätter kvinnan i en position av utsatthet (Åse, 2000, ss. 8-9). Åse (2000) skrev att den kvinnliga polisen har ett vapen som klarar vissa uppgifter bättre än batongen eller hårda tag. Det är kvinnans leende. Det är dock betraktaren som bestämmer vad den kvinnliga polisens leende ska få för innebörd. Om betraktaren kan motstå kvinnans leende eller inte blir avgörande för hur situationen utvecklas medan en batong har tydliga konsekvenser. Ett slag med en batong kommer att göra ont. Det kan inte betraktaren påverka. På grund av det är kvinnan inte längre ett handlande subjekt utan ett objekt i ett manligt subjektets verklighet (2000, s. 22).

4. Teori

De två teorier som har valts ut för att analysera studiens empiri är feministisk politisk teori av Höjer och Åse (1996) och teorin om maskuliniteter och femininiteter av Messerschmidt (2004). Anledningen till varför ovanstående teorier valts ut är eftersom de framhäver olika genussystem respektive skilda former av maskuliniteter och femininiteter. Det är förmånligt att använda Höjer och Åse (1996) och Messerschmidts (2004) forskning för att analysera studiens insamlade empiri eftersom denna uppsats har ett genusfokus. Detta genusperspektiv framhävs i studiens syfte vilket är att undersöka hur kvinnliga poliser upplever att det är att arbeta i ett mansdominerat yrke med fokus på deras eventuella upplevelse av sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer när de har varit i tjänst. Eftersom den tidigare forskning som presenterats ovan har utgått från ett genusperspektiv är det lämpligt att även i denna studie använda genusfokuserade teorier för att fördjupa den rådande förståelsen av kvinnliga polisers upplevelser.

4.1 Feministisk politisk teori

Feminismen utgår från att ”det inte finns någon nivå i våra liv där könet upphör att betyda någonting för människor” (Höjer & Åse, 1996, s. 7). Feministisk politisk teori hävdar därmed att kön inte kan väljas bort. Kvinnor har mindre politisk makt och inflytande än män vilket innebär att kvinnor systematiskt underordnas. Det finns ett system, en könsmaktsordning i

samhället som upprätthåller en hierarki mellan könen där mannen är normen i samhället. Att mannen är normen innebär att kvinnan beskrivs som något avvikande (Höjer & Åse, 1996, ss. 7-8). Feminismen argumenterar att kön inte är någonting som *är* utan att det är någonting som *blir*. Att en inte föds som kvinna utan att en görs till kvinna (Höjer & Åse, 1996, s. 12). Höjer och Åse skriver att ”kön måste betraktas som politiskt eftersom kön oupphörligen legitimerar kvinnors underordning och mäns överordning”. Könets betydelse är enligt feminismen socialt konstruerad (1996, ss. 17-19). Eftersom kvinnor systematiskt underordnas, hänger kön och makt ihop. Höjer och Åse hänvisar till Hirdman som talar om genussystem och ger exemplet könsarbetsdelningen som ett instrument som upprätthåller kvinnor och mäns olika positioner i samhället. Radikalfeminismen argumenterar vidare att sexualitet är en social och politisk konstruktion som upprätthåller könsmaktsordningen. Att det sker en sexuell objektivering och förnedring av kvinnor genom pornografi, prostitution, våld och övergrepp. Att mäns makt visar sig i deras rätt och möjlighet att definiera vad sex är, hur sex ska vara och vad en våldtäkt är (1996, ss. 21-23).

4.2 Maskuliniteter och femininiteter

James W. Messerschmidt (2004) refererade till R.W. Connells begrepp ”hegemonisk maskulinitet” i sin bok ”Flesh and Blood – Adolescent Gender Diversity and Violence” där han undersökte vilka former av maskuliniteter och femininiteter det fanns i ungdomskulturer. Enligt Messerschmidt och Connell är hegemonisk maskulinitet kulturellt hedrat och glorifierat i samhället. Den är även den dominant formen av maskulinitet och utgör en socialt strukturerad dominans över kvinnor och underordnade män. Män med hegemonisk maskulinitet är exempelvis de populära killarna eller de som spelar sport i skolan. Begreppet används för att identifiera hur män utövar makt över kvinnor och andra män samt hur könsrelationer som genererar deras dominans legitimeras. Messerschmidt redovisade följande tre former av maskulinitet förutom hegemonisk maskulinitet: ”medverkande maskuliniteter” är de som får förmåner från hegemonin men som inte driver hegemonin framåt, exempelvis vanliga killar som följer de med hegemonisk maskulinitet. De säger inte ifrån till männen med hegemonisk maskulinitet när de utsätter andra människor. Istället följer de med strömmen. ”Underordnade maskuliniteter” baseras på ras, klass, ålder och sexuell läggning och är exempelvis homosexuella killar, de som ses som mesar och nördar medan ”oppositionella maskuliniteter” är de som står emot och utmanar hegemonin. De kan vara de som ses som ”missfoster” eller profeministiska killar. De olika maskuliniteterna och femininiteterna uttrycks genom tal, klädsel, fysiskt utseende, aktiviteter och relationer. Trots att

Messerschmidts teori fokuserar på ungdomskultur menar jag att den går att applicera på vuxna människor, i detta fall manliga och kvinnliga poliser (2004, ss. 43-44).

Messerschmidt (2004) skrev även om olika former av femininiteter och att dessa konstrueras genom olika medgörlighets- och motståndstrategier. Konstruktionen av femininiteter kan inte undvika den dominans som män har över kvinnor. Detta innebär att ”göra femininitet” är polariserat kring medgörlighet eller motstånd till denna mansdominans. Precis som för maskuliniteterna finns det ”hegemonisk femininitet”, ”medverkande femininitet”, ”underordnande femininitet” och ”oppositionell femininitet”. Den oppositionella formen av femininitet och maskulinitet bryter loss från hegemonin och framhävda mönster. Den utmanar auktoritet och hotar dess dominans. Ett exempel på detta är tjejer som utövar maskulinitet eller killar som utövar femininiteter (2004, ss. 42-44). Som exempel på oppositionell femininitet beskrev författaren en tjej som utövade maskulinitet. Detta gjorde hon genom att stå upp emot sin styvfars hegemoniska maskulinitet genom att utöva våld mot honom samt genom att klä och bete sig maskulint (Messerschmidt, 2004, s. 121).

5. Metod

Uppsatsen bygger på sex kvalitativa intervjuer med svenska kvinnliga poliser. Jag vill förtydliga att resultatet i denna uppsats utgår från beskrivningen av vad de intervjuade kvinnorna har upplevt och är därmed inte generaliserbar fakta. Även om det visar sig att alla informanter i denna studie har utsatts för någon form av sexistiska kommentarer och/eller sexuella trakasserier, innebär det inte att alla kvinnliga poliser i Sverige har utsatts för samma beteende (Bryman, 2018, ss. 484-485).

5.1 Kvalitativa intervjuer

Antalet kvalitativa intervjuer avgränsades till sex stycken eftersom studien var tidsbegränsad. Det hade varit intressant att intervjua fler kvinnliga poliser men för detta arbete fanns det inte tillräckligt med tid. Min upplevelse var att det insamlade materialet hade uppnått en någorlunda hög nivå av teoretisk mättnad efter sex intervjuer och att mycket användbart material som gav mig möjligheten att förstå de kvinnliga polisernas upplevelser hade samlats in. Fler intervjuer hade kunnat bidra med ny information men sammanvägt med tidsbristen var sex intervjuer en rimlig avgränsning (Bryman, 2018, ss. 607, 688).

Beslutet att använda kvalitativ metod grundades i att syftet med studien var att förstå hur kvinnliga poliser upplever att det är att vara kvinna i ett mansdominerande yrke med fokus på deras eventuella upplevelse av sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer

när de har varit i tjänst. Därmed var det frågeställningen som guidade studien mot ett kvalitativt arbetssätt. Motivationen för arbetet var att utforska fenomenet kvinnliga poliser vilket är ett detaljstuderande och utforskande forskningsfokus. Detta är vad Rennstam och Wästerfors argumenterar är lämpligt för användningen av kvalitativ forskningsmetod (2015, ss. 14-17). Jag var intresserad av att höra och uppmärksamma informanternas subjektiva upplevelse (Rennstam & Wästerfors, 2015, s. 21) vilket inte hade gått att göra lika djupgående med hjälp av kvantitativ metod. Kvantitativ metod hade istället varit bättre att använda om studien exempelvis hade velat undersöka hur många svenska kvinnliga poliser det är som har blivit utsatta för sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer. Syftet hade i så fall varit att göra en generalisering av resultatet. Så var inte fallet och därför var kvalitativ metod bäst lämpad för denna studie (Bryman, 2018, s. 216).

5.1.1 Intervjuguide

Intervjuguiden (se bilaga 1) var strukturerad enligt teman med relevanta frågor som jag ville uppmärksamma under intervjuerna. Två exempel på dessa teman är ”Stöd inom Polismyndigheten” och ”Eventuella upplevelser av sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer”. Intervjuguidens struktur följdes inte exakt under intervjuernas gång utan anpassades efter vart intervjun gick. Om informanterna ville prata om något som inte fanns i intervjuguiden eller om de tog upp annan värdefull information så uppmärksammades detta och följdfrågor ställdes gällande dessa ämnen. Samtliga informanter fick även möjlighet att själva ta upp ämnen de ville berätta om som de eventuellt inte hade uttryckt tidigare under intervjuens gång. Efter varje intervju gick jag tillbaka till intervjuguiden för att se om något behövde justeras, ändras eller läggas till. Under tidens gång ändrade jag och lade till fler frågor och teman efter att informanterna själva uppmärksammade nya intressanta områden (Trost, 2010, s. 72).

5.1.2 Urval

I uppsatsen användes ett målstyrt urval eftersom syftet var att framhäva kvinnliga polisers subjektiva upplevelser. Intervjupersonerna valdes specifikt eftersom de var just kvinnliga poliser. Urvalet var därför inte slumpmässigt utan styrdes istället av forskningsfrågorna (Bryman, 2018, s. 496). Via kontakter fick jag tag på fem av sex intervjupersoner. Detta innebär att jag kände någon eller fick kontakt med någon inom Polismyndigheten som i sin tur kände en kvinnlig polis som visade sig vara intresserad av att ställa upp på en intervju. Dessa personer var ”nyckelpersoner” eller ”gatekeepers” eftersom de hjälpte mig att komma åt de informanter jag sökte. Detta innebär att studien också använde ett bekvämlighetsurval, det vill

säga, intervjupersonerna valdes utifrån vilka jag fick kontakt med och om de passade in i den beskrivning jag hade skickat till mina gatekeepers. Jag letade nämligen efter kvinnliga poliser som hade arbetat i yttre tjänst och som inte var allt för nyanställda eftersom jag behövde att de hade en del erfarenhet av att arbeta med både kollegor, chefer och allmänheten (Trost, 2010, ss. 139-141).

Nackdelen med bekvämlighetsurval är enligt Trost att den självselektion bekvämlighetsurval ger, möjligtvis innehåller personer som är säregna i vissa avseenden. Trost argumenterade för att det kan vara förmånligt att ha "vanliga" personer bland informanterna. Han förtydligade dock inte vad han menade med detta. Det viktiga vid kvalitativ forskning är att få fram variationer inom den population som ska undersökas. Det anser jag att mina informanter har gett eftersom de är kvinnor från olika städer, i olika åldrar, som har arbetat olika länge inom Polismyndigheten samt har olika bakgrunder och tjänster inom myndigheten. Informanterna i denna studie är inte representativa i statistisk mening, det vill säga, resultatet går inte att generalisera på hela populationen. Den sjätte intervjupersonen fick jag kontakt med via en av intervjupersonerna, vilket kallas för snöbollsmetoden. Det innebär att jag frågade en av mina intervjupersoner om någon av hennes kvinnliga kollegor hade velat ställa upp på en intervju. En kvinnlig polis ville delta och hon blev min sista informant (2010, ss. 139-141).

5.1.3 Presentation av intervjupersoner

Nedan följer en kort presentation av studiens intervjupersoner:

Polis 1: 42 år gammal, 11 år som polis, gruppchef.

Polis 2: 39 år gammal, 11 år som polis, vikarierande gruppchef.

Polis 3: 37 år gammal, 7 år som polis, yttre tjänst.

Polis 4: 38 år gammal, 12 år som polis, inre befäl.

Polis 5: 35 år gammal, 10 år som polis, yttre tjänst/inspektör.

Polis 6: 33 år gammal, 2 år som polis, utredningsjouren.

5.2 Insamling av empiri

Empirin består av sex kvalitativa intervjuer. Intervjuerna varade som minst i 37 minuter och som mest i 1 timme och 25 minuter. Alla intervjuer förutom en varade i mer än 1 timme.

Transkriberingarna blev sammanlagt 116 A4 sidor. Fem av sex intervjuer gjordes via FaceTime vilket är en funktion som finns på Apple produkter. Det innebär att jag kunde ha ett samtal med en informant via min dator och hennes telefon samtidigt som vi kunde se varandra

med hjälp av videokameror som finns på våra enheter. Vi behövde alltså inte fysiskt vara på samma plats för att ha en givande intervju. Det underlättade möjligheterna att genomföra intervjuerna eftersom majoriteten av informanterna bodde långt bort. En av intervjuerna gjordes öga mot öga då intervjupersonen föredrog det. Den intervjun genomfördes på hennes kontor på en av Sveriges Polisstationer. Bryman (2018) skrev att fler och fler kvalitativa forskare använder sig av Skype, vilket har samma funktioner som FaceTime, vid semistrukturerade intervjuer. FaceTime och Skype kan ses som ett mellanting mellan direkta intervjuer och telefonintervjuer. En eventuell nackdel med att göra intervjuerna via FaceTime kan vara att det är svårare att få kontakt med intervjupersonen eftersom att vi inte fysiskt sitter mitt emot varandra (2018, s. 264). Min upplevelse är dock att jag fick god kontakt med alla mina intervjupersoner och att vi kunde se varandra bidrog till det.

Samtliga intervjuer spelades in efter att informanterna hade samtyckt till det. Detta gjordes för att jag skulle kunna ha fokus på vad informanten sa under intervjun, följa upp med fördjupande frågor och kunna notera kroppsspråk och betoningar. Alternativet hade varit att anteckna det intervjupersonen sa vilket hade tagit mycket fokus från intervjupersonen. Risken hade varit att värdefull information hade förlorats eftersom att jag inte hade hunnit anteckna det eller för att jag inte kom ihåg vad den kvinnliga polisen sa i efterhand. Att intervjun spelades in och sedan transkriberades ökar dessutom trovärdigheten av materialet eftersom det är direkta citat som redogörs i resultatet. Det finns en risk att intervjupersonen blir nervös över att bli inspelad men min upplevelse är att kvinnorna inte tänkte på det eller snabbt glömde bort att de spelades in. Detta kan bero på att de inte kunde se mobilen som jag spelade in med eftersom intervjun gjordes via FaceTime och att jag gömde mobilen bakom min dator vid intervjun som gjordes på Polisstationen (Bryman, 2018, ss. 577-578).

Under intervjuernas gång försökte jag att använda dynamiska frågor så som "Hur kändes det då?" samt vad- och hur-frågor för att få fram djupare och mer detaljerade beskrivningar av informanternas upplevelser. Tematiska frågor ställde jag främst i början av intervjuerna för att få svar på sakfrågor som hur länge intervjupersonen har varit polis, hur gammal hon är, varför hon ville bli polis, etc. (Rennstam & Wästerfors, 2015, s. 29). Jag använde mig av öppna frågor under intervjun eftersom jag ville att informanterna skulle få möjlighet att med egna ord beskriva sina upplevelser. På så vis påverkade jag inte intervjupersonernas tankar i en specifik riktning. Ibland ställde jag slutna frågor för att få konkreta svar på det jag ville veta (Bryman, 2018, ss. 315-317). Exempelvis ställde jag följande slutna fråga "Upplever du en skillnad från när du började som polis i relation till nu?" (se bilaga 1). Jag var noga med att undvika ledande frågor, det vill säga frågor som har en tendens att föra respondentens svar i en viss riktning (Bryman, 2018, s. 325). Intervjuerna

var semistrukturerade eftersom de byggde på en uppsättning förbestämda frågor men där ordningsföljden på frågorna varierade mellan intervjutillfällena. Frågorna var allmänt formulerade och jag som intervjuare ställde uppföljningsfrågor gällande information som informanten hade presenterat som jag ansåg var viktigt att gå djupare i (Bryman, 2018, s. 260).

5.3 Analys av empiri

Den analytiska processen påbörjades vid första intervjun eftersom jag som intervjuare redan då började processa den information som informanten berättade för mig. Då jag ställde följdfrågor angående vad informanterna sade i intervjuerna kunde jag få en djupare förståelse för vad de ville uttrycka. Efter att intervjun var klar skrev jag direkt ner alla mina intryck och tankar om intervjun och påbörjade sedan transkriberingen av materialet. Vid transkriberingen närmade jag mig empirin ytterligare. Det var vid transkriberingen som jag började skapa teman och koder utifrån vad intervjupersonerna hade pratat om. Efter att samtliga transkriberingar var färdiga, började sorteringen av materialet utifrån koderna för att jag skulle få en överblick av empirin. Jag använde det som Kvale kallade ”koncentrering” vilket innebär en reducering av ”intervjutexterna till kortare innebörder eller teman” (Rennstam & Wästerfors, 2015, s. 30). Jag använde uttryck som informanterna själva hade använt för att skapa teman och koder. Exempelvis, när en informant talade om att ha blivit tafsad på av en man från allmänheten, döptes det avsnittet till ”Sexuella trakasserier – Allmänheten”. Detta gjordes för att kunna fånga in alla liknande tillfällen inom en och samma kod. Jag använde en fokuserad och selektiv form av kodning vilket innebär att istället för att koda varje mening, kodade jag de mest centrala delarna av empirin (Rennstam & Wästerfors, 2015, s. 35). All empiri analyserades i relation till feministisk politisk teori av Höjer och Åse (1996), teorin om maskuliniteter och femininiteter av Messerschmidt (2004) samt tidigare forskning.

5.4 Etiska aspekter

Samtliga intervjupersoner informerades om att intervjun var helt frivillig och att de kunde avbryta när som helst om de skulle vilja göra det. De fick även information om att allt de berättade var konfidentiellt, det vill säga att det som sades inte kommer att föras vidare (Trost, 2010, ss. 61-63). Samtliga intervjupersoner fick pseudonymer och döptes till ”polis 1”, ”polis 2”, ”polis 3”, ”polis 4”, ”polis 5” och ”polis 6”. Informanterna blev informerade om att uppsatsen skulle publiceras på internet och att de skulle få tillgång till den när den var klar. Efter att kvinnorna hade blivit upplysta om alla etiska aspekter samt vad intervjun skulle

handla om, gav alla intervjupersoner sitt samtycke till att bli intervjuade och att intervjun spelades in (Trost, 2010, ss. 124-125).

Undersökningens fokus kan upplevas som ett känsligt ämne eftersom det rör handlingar som kränker personers integritet. Som Trost skrev är det viktigt att även känsliga ämnen uppmärksammas. Att det inte handlar om vad en får fråga utan hur en ställer frågan. Det gäller att skapa en trygg miljö för intervjupersonen där hen känner sig bekväm nog att dela sina erfarenheter. Vad som är känsligt är dessutom personligt och något intervjuaren tror är en känslig fråga kanske inte upplevs som känsligt av intervjupersonen. Det jag gjorde för att förhålla mig till ämnet var att försöka visa förståelse och medmänsklighet för mina intervjupersoner och att berätta för dem att de inte behövde svara på alla frågor om de inte ville göra det (2010, ss. 68-70).

5.4.1 Vetenskapsrådets fyra forskningsetiska principer

Vetenskapsrådet har skapat fyra forskningsetiska principer som måste följas inom samhällsvetenskaplig forskning. De är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Informationskravet innebär att ”forskaren skall informera de av forskningen berörda om den aktuella forskningsuppgiftens syfte” vilket jag har gjort då jag berättade för mina informanter vad syftet med studien var, att deras deltagande var frivilligt och att de hade rätt att avbryta sin medverkan (ss. 6-7). Samtyckeskravet innebär att ”deltagare i en undersökning har rätt att själva bestämma över sin medverkan” vilket har uppfyllts eftersom deltagandet var helt frivilligt och intervjupersonerna gav sitt samtycke till att delta. Konfidentialitetskravet innebär att uppgifter gällande deltagarna ska hanteras med konfidentialitet och förvaras så att obehöriga inte kommer åt dem. Detta tillgodosågs genom att namn, städer och län togs bort från transkriberingarna och därmed uppsatsen. Deltagarnas identiteter hemlighölls och empirin samt personuppgifter förvarades på en enhet med lösenordsskydd (Vetenskapsrådet, ss. 9, 12). Slutligen innebär nyttjandekravet att den information som har insamlats endast får användas för forskningsändamål. Även det sista kravet har uppnåtts eftersom det insamlade materialet endast kommer att användas för denna studie. Allt detta görs för att skydda deltagarna från att skadas av forskningen (Vetenskapsrådet, s. 14).

5.4.2 Kontakt med informanterna och empatisk förståelse

Jag upplevde att jag fick bra kontakt med informanterna och att de kände sig trygga med att öppna upp sig för mig. Detta anser jag eftersom de berättade om oerhört personliga upplevelser som de, enligt vad de själva sa, inte har berättat för många andra i deras liv. En

anledning till detta kan vara att jag också är kvinna. Flera av informanterna nämner att det är lättare för kvinnor att förstå andra kvinnor samt att de flesta kvinnor har utsatts för sexuella trakasserier. Det hade eventuellt varit jobbigare för dem att berätta om sina erfarenheter för en man eftersom det är män som har utsatt dem. En ytterligare anledning till varför jag tror att de kände sig trygga med att öppna upp sig är att jag garanterade deras anonymitet och att deras berättelse skulle hanteras konfidentiellt. En informant berättade för mig att om intervjun inte hade varit anonym, hade hon inte berättat det hon gjorde. En viktig del av kvalitativa intervjuer är att komma nära intervjupersonen och att kunna förstå vad personen känner. För att förstå människors beteende behövs en empatisk förståelse. Under intervjuerna kände jag medkänsla för mina informanter när de berättade om sina upplevelser (Bryman, 2018, ss. 52, 467).

5.5 Metodens fördelar och begränsningar

Bryman (2018) skriver att fördelarna med kvalitativ forskning är att den kan gå djupare än vad kvantitativ forskning kan göra. Det är personers berättelser och upplevelser som vill framhävas vilket inte kan göras lika grundligt inom kvantitativ forskningsmetod. Kvalitativ metod innebär en närhet till informanterna och en undersökning av deltagarnas perspektiv vilket skapar en kontextuell förståelse. Nackdelarna med kvalitativ forskning är att det är svårt att replikera en kvalitativ undersökning eftersom det är subjektiva upplevelser av ett fåtal individer i ett specifikt sammanhang som skildras. En ny forskare med ett annat kön, en annan ålder och/eller ett annat ursprung än den forskare som genomförde den första undersökningen kan påverka vad intervjupersonerna berättar från de olika tillfällena. En annan begränsning är att kvalitativ forskning är svår att generalisera till andra miljöer än den som undersökningen har genomförts i. Om syftet för denna uppsats hade varit att generalisera resultatet, hade kvantitativ metod varit ett bättre val. Min initiala idé var att använda både kvalitativa intervjuer och observationer men efter att ha frågat Polismyndigheten om jag fick följa med dem under en arbetsdag fick jag veta att det inte tilläts inom den Svenska Polismyndigheten. Därför beslutade jag att endast använda mig av kvalitativa intervjuer (Bryman, 2018, ss. 484-488).

5.6 Forskarens värderingar och förförståelse

Det är omöjligt för en forskare att vara fullständigt objektiv vilket är varför det är viktigt att forskaren är medveten om hens värderingar och förförståelse innan en studie påbörjas. Forskarens förförståelse kan enligt Bryman (2018) bland annat påverka valet av forskningsområde, metod, datainsamling, analys och tolkning av data. Det är därför viktigt att

forskaren inser att undersökningen inte kan vara värderingsfri och att hen istället är självreflekterande gällande sina värderingar och sin förförståelse (Bryman, 2018, ss. 64-66). Beslutet att undersöka kvinnliga polisers upplevelser i denna studie gjordes eftersom jag anser att det är ett intressant område som behöver uppmärksammas och då Me too-rörelsen (Larsson, 2018) inspirerade mig till att välja uppsatsens fokus. Innan förarbetet inför uppsatsen påbörjades hade jag en del förkunskaper om området vilket bidrog till att min förväntan av studiens resultat var att några av intervjupersonerna antagligen har blivit negativt behandlade av allmänheten på grund av deras kön. Trots min förförståelse och vad jag misstänkte att resultatet skulle visa, ansträngde jag mig för att vara så objektiv som möjligt vid genomförandet av studien. Eftersom jag har ett intresse av feminism och kvinnors rättigheter var min förförståelse en del av motivationen till att forska kring just detta ämne. Eftersom jag, under studiens gång, varit medveten om min förförståelse har jag eftersträvat att ha ett aktivt och medvetet förhållningssätt till min förförståelse genom att inte vinkla intervjufrågor eller välja ut intervjupersoner som hade kunnat öka möjligheten för att resultatet skulle bekräfta min förförståelse.

6. Resultat och analys

I detta avsnitt kommer centrala teman från kodningen av empirin ha egna underrubriker där relevanta citat från empirin kommer att presenteras och analyseras i relation till tidigare forskning och teorier.

6.1 Grov jargong och öppenhet (högt i tak) inom Polismyndigheten

Studiens intervjupersoner vittnar om den tuffa jargongen inom Polismyndigheten som Granér skrev om (2004, s. 162). Samtidigt beskriver informanterna en förväntan från kollegor och chefer att det ska finnas en öppenhet inom myndigheten:

Vi har en rätt så grov jargong ibland för det är ett sätt att överleva för att vi ska kunna skämta med varandra och skratta och vi är ändå duktiga på att hantera det här att man pratar mycket liksom att "fy fan vad livet är tufft" och si och så. Det är vi duktiga på tycker jag men därför är det också okej att ha en hög eh tolerans i jargongen när vi skojar med varandra. Eh lite sexskämt och sånt (polis 1).

När jag frågade polis 1 om hon någon gång har blivit behandlad nedlåtande för att hon är kvinna inom Polismyndigheten, beskrev hon att en manlig kollega till henne har uttryckt kommentarer till henne som kan tolkas som sexistiska eftersom hon berättar om hur kollegan

uttryckt synpunkter som är negativa gentemot henne eftersom hon är kvinna. Hon beskriver att trots att andra kvinnliga kollegor till henne också har varit utsatt av samma man på samma sätt som henne och då hennes befäl vet om vad han har uttryckt, är det ingen som har pratat med den manliga polisen. När jag frågade henne om hon upplever att det är ett allmänt problem att personer som uttrycker sexistiska kommentarer inte blir tillsagda eller om detta endast gäller detta specifika fallet, svarade hon att hon tror att det är ett allmänt problem:

Vi pratar mycket om inom Polismyndigheten att vi ska ha högt i tak och att vi ska vara öppna och raka och att vi ska kunna prata med varandra om sådana här saker. Det gör vi inte. Vi gör det kanske till viss del men det är mycket kvar innan vi är där eh faktiskt (polis 1).

Även polis 3 beskrev låsningen som uppstår när det ska finnas en öppenhet samtidigt som det finns en form av tystnadskultur inom Polismyndigheten. Hon beskriver vidare hur visst kränkande beteende accepteras inom myndigheten:

Det är tyvärr lite så inom Polismyndigheten att man får inte. Det ska vara högt i tak men man får inte klanka ner eller säga någonting om någon annans beteende. Lite så är det ju att ”men du vet ju hur han är, han är ju sån. Han är ju lite plump liksom” (polis 3).

Polis 2 vittnar om denna jargon då hon beskrev följande angående när hon som ny polis började arbeta i radiobil i ingripandeverksamheten: ”[...] då kan jag känna att det fanns en jargong som kunde vara lite kvinnoförnedrande och lite ja sexistisk, skämtsam sådär [...] (polis 2)”. Även polis 3 beskriver en hård jargong inom Polismyndigheten som hon menar beror på att poliser upplever väldigt jobbiga händelser i sitt yrke och att ha öppenhet är ett sätt för dem att bearbeta sina upplevelser: ”[...] sen är det ganska tuff jargong på station. Det är ett mansdominerat yrke och det är rätt högt i tak [...] (polis 3)”. Polis 6 beskriver också ett väldigt maskulint och grovt klimat inom myndigheten:

Eh asså det låter ju hemskt men alltså ibland kring vårt fikabord så är det ju extremt mycket skämt om sex och eh de berättar olika historier om både det ena och det andra och ibland så tittar de på en så säger de ”ja eh oj ja det var inte...”, ”nu får du stänga öronen” eller ”nu får du sluta lyssna för nu oj ja blev det lite vulgärt” och så och jag är ju så att jag känner att asså jag kan ta det, det är inte det men jag kan tycka att det är ganska olämpligt i vissa fall att ta det så långt för det är väldigt grabbigt och väldigt asså maskulint där. Det är mycket liksom ja och vi är ju inte så många kvinnliga poliser heller på den avdelningen där jag är eh och det speglar ju också sig så klart (polis 6).

Polis 5 uttryckte att hon ibland har haft svårt att skilja på om kollegor eller chefer är nedlåtande mot henne som person eller om det endast är den utmanande jargongen. Hon delade med sig av ett exempel då hon inte fick vara med och spela innebandy på fystimmen på jobbet för att hon var kvinna och inte tillräckligt bra på bandy:

När jag jobbade som ingripande polis för flera år sedan [...]. Då var jag liksom i en grupp, rätt så tuff grupp, vi hade rätt så tuff jargon och det var eh flest män. Vi var några få kvinnor [...] alltså då kunde det vara väldigt tuff jargong och, och eh otrevligt ibland. [...] då vid något tillfälle fick jag inte vara med en match och spela för jag var så jävla dålig (skratt) eh och jag skrattar åt det nu för jag tror att det var mycket den jargongen som var. Men jag fick verkligen inte vara med [...] de hade ju aldrig sagt det till... Hade det kommit en manlig kollega som ville vara med som de visste var dålig så tror jag inte att de hade sagt så (polis 5).

Empirin från intervjuerna tyder på att det eventuellt är så att jargongen inom Polismyndigheten är nedlåtande gentemot kvinnor och att det accepterade klimatet inom myndigheten upplevs som sexistiskt av de intervjuade kvinnliga poliserna. Detta skulle kunna tyda på någon form av normalisering av nedvärderande beteende inom organisationen. I situationen som citatet beskriver var det de duktiga manliga innebandyspelarna som bestämde vilka som fick och inte fick vara med och spela. Det var dessa män som utövade Messerschmidts (2004) hegemonisk maskulinitet eftersom de utövade dominans över den kvinnliga polisen. Det går även att föreställa sig att det fanns flera fall av medverkande maskuliniteter och femininiteter i form av poliser som inte var drivande i att utesluta vissa kollegor utan som istället var passiva och följde strömmen. De poliser som upplever att de är förtryckta av det rådande klimatet och inte får någon förmån från den existerande hegemoniska maskuliniteten utövar istället underordnade femininiteter och maskuliniteter (Messerschmidt, 2004, ss. 43-44). Polis 3 uttryckte följande gällande att jargongen inom Polismyndigheten potentiellt har blivit en del av polisernas vardag:

[...] om det nu inte är så att det blir så normaliserat att man bara finner sig i det. Jag står mitt i tiden nu så det är svårt att säga (skratt). Tyvärr blir det lite så att man blir lite hårdnackad alltså orden som vi får ta oss till kanske du bara hade ”men herregud det här är inte okej!” (polis 3).

Eftersom de kvinnliga poliserna ständigt arbetar i den tuffa miljön kan det grova klimatet ha normaliserats för dem. Detta innebär att situationer som de kvinnliga poliserna är vana vid kanske hade uppfattat som kränkande av utomstående.

6.2 Olika former av maskuliniteter och femininiteter inom Polismyndigheten

Trots att denna studie fokuserar på kvinnliga polisers upplevelser går det att finna en maskulinitetsdiskurs i kvinnornas berättelser. Messerschmidts medverkande maskulinitet (2004, ss. 43-44) går att finna i flera av de kvinnliga polisernas beskrivningar. Bland annat i polis 1 beskrivning av en händelse i samband med en julfest när en manlig chef på hennes station uttryckte ”att om hon suger av honom så ska hon få pengar (polis 1)” till en av hennes kvinnliga kollegor. I samband med denna händelse beskriver polis 1 en kultur av medverkande maskulinitet och femininitet:

Sen är det många andra kollegor runt omkring som ser men det är ingen som gör någonting. En äldre kollega, rätt så äldre i tjänst, fantastisk människa som försöker att ”nä kom nu här, nu får du gå undan, nu får det vara bra” liksom så men det är många andra som har sett hur han har betett sig och det är andra chefer som är på andra julfester som varit närgångna och sådär. Det är sällan någon som går rakt fram och säger ”nu räcker det! Nu är det bra!” Nu var det på denna julfesten eftersom det var så jävla tydligt, det hände mot flera så då uppdragas det liksom. Men överlag tror jag nog att det är enstaka personer som säger ifrån men sen är det många som bara ”jaja” lite så skrattar åt det. ”Ja, det är han, han brukar bete sig så” (polis 1).

Citatet kan tolkas som att det finns viss acceptans av sexistiskt beteende inom Polismyndigheten samt att sexuella trakasserier inte tas på fullt allvar. Det skildrar även att många inom organisationen, både kvinnor och män, inte är drivande i den hegemoniska maskuliniteten men att dessa personer inte heller säger ifrån när de ser någon sexuellt trakassera en kvinnlig polis. Dessa poliser utövar, enligt Messerschmidts (2004) teori, medverkande maskulinitet och femininitet. Dessa personer kanske får någon form av förmån från den hegemoniska maskuliniteten och väljer därför att inte säga ifrån när de bevittnar brottet. En beskrivning av hegemonisk maskulinitet (Messerschmidt, 2004, ss. 43-44) går vidare att finna i ett citat från polis 5. Den kvinnliga polisen beskriver vilka det är som har betett sig dåligt mot henne och varför hon tror att de beter sig på så vis:

Ja (skratt) de här stora starka vita män (skratt). Det var de som hade problem med mig. De männen som kanske inte var, det är svårt att säga men man kan rätt lätt märka på vilka personer som ser en som ett hot. Av någon anledning så är det oftast de som är, de här stora starka. De har inte samma verbala sätt eller möjligheten till att försvara sig verbalt. Sen när jag träffade på manliga kollegor som kanske var kroppsligen mindre, alltså det blir så märkligt att det kan synas så tydligt. De var ju inte alls lika eh intimidated (skrämde) [...] (polis 5).

Med hjälp av Messerschmidts (2004) teori kan ovanstående citat förstås som att polis 5 och andra kvinnliga poliser uppfattas som ett hot mot Polismyndighetens hegemoniska maskulinitet. De stora, starka, vita männen som polis 5 beskriver kan jämföras med de populära killarna och de som spelar sport i skolan i Messerschmidts (2004) teori. Dessa manliga poliser utövar hegemonisk maskulinitet och uppfattar de kvinnliga polisernas existens som ett hot mot deras dominans (Messerschmidt, 2004, ss. 43-44). Ytterligare en informant beskrev att manliga poliser ser henne som ett hot. Polis 1 berättar att en manlig kollega har varit nedvärderande och sexistisk gentemot henne. I samband med detta beskriver hon följande: ”Det finns vissa kollegor, speciellt en då som jag känner att jag är ett hot för honom och det ska jag veta” (polis 1). Granér (2004) skrev att mannen är idealet inom Polismyndigheten och att kvinnor förväntas underordna sig männens överordning (ss. 252-253). Eftersom kvinnan inte är normen beskrivs hon alltså som något avvikande (Höjer & Åse, 1996, ss. 7-8). Polis 5 uttryckte att en av anledningarna till varför hon har blivit dåligt behandlad är för att hon inte passar in i bilden av hur en polis ska se ut:

[...] bland annat tror jag att vi har alla vår bild av vad en polis är och hur en polis ska se ut och jag tror att när de mötte mig eller när jag kom som kollega så var det inte så de såg sina kollegor (polis 5).

Att polis 5 inte passade in i normen ledde till att hon blev negativt behandlad av sina kollegor och chefer och precis som Granér (2004) skrev blir kvinnliga poliser utfrysta och avvisade på grund av detta (ss. 252-253). Att poliser som bevittnar olika övertramp inte säger något kan bero på rädsla för att själva utsättas eller för att de inte vill riskera att förlora sitt jobb. Detta uttrycker polis 5:

Nä det skulle jag aldrig våga göra. Då skulle jag måla ut någon eller då skulle jag. Det gör man helt enkelt inte. Gör man det då hamnar man ännu värre. Så det skulle jag aldrig göra. Jag har ju jag har varit med i lite tv och sådana här saker ju så jag har haft journalister som har pratat med mig och ställt vissa frågor. Då har jag bara svarat ”jag kan inte svara på det”. Jag kan inte måla ut människor. Jag kan inte säga hur det är egentligen inom Polismyndigheten. Inte med mitt namn för då kan jag glömma att. Då kan jag vara deprimerad resten av karriären om jag ens får vara kvar. Ja det vågar jag inte (polis 5).

Enligt Messerschmidts (2004) teori utövade polis 5 underordnad femininitet eftersom hon var underordnad i relation till den hegemoniska maskuliniteten som finns inom Polismyndigheten. Den kvinnliga polisen var även underordnad till den maskulina jargongen

inom organisationen som Granér (2004) beskrev i sin studie eftersom hon inte stod upp emot det dåliga beteende som hon har utsatts för.

6.3 Kvinnliga polisers erfarenhet av sexistiska kommentarer och sexuella trakasserier

6.3.1 Från allmänheten

Samtliga informanter vittnar om att de har fått höra sexistiska kommentarer från allmänheten. Flera av kvinnorna uttrycker dessutom att det händer ofta. Polis 1 uttryckte följande när jag frågade henne om hon har fått höra sexistiska kommentarer från allmänheten när hon varit i tjänst:

Att de säger kommentarer och sånt alltså det är rätt så vanligt att killar eh eller män överlag säger ”åh kolla den snygga polisen” eller ”gud vad hon är söt” och ”henne skulle man...”, det finns ju de som skulle säga att de skulle spänt på en på motorhuven eller sånt. Ja, det händer. De åker ofta in på (skratt). Det e ofta de som är så pass fulla att de inte bör vara ute om jag säger så och då kanske man kan hantera dem liksom men det är ofta att man får kommentarer att man är söt, blond och liksom så. Jaa men det är inte ovanligt att killar säger så (polis 1).

I citatet framkommer det att de som uttrycker nedvärderande kommentarer framför allt är män, oftast endast män, och att det sker mer frekvent när gärningspersonen är berusad eller påverkad av någon drog. Polis 4 svarar följande när jag ställde samma fråga till henne:

Jo men det är absolut så. Av allmänheten. Ja absolut. I krogmiljö är det mycket sånt. Alltså det går inte ett arbetspass i en krogmiljö som man inte får en kommentar. Utan det är hela tiden (polis 4).

Även polis 5 uttryckte att ord och handlingar (”ta på låret”, etc) som framstår som sexistiska kommentarer eller sexuella trakasserier sker oftare när personer från allmänheten är berusade:

[...] det är lite såna saker alltså just det här ta på låret eller vilja kramas, komma nära och så hära ju men då är jag väldigt så här noga med att ta bort dem och sen är det ju sånt som folk säger. Alltså att de ska bjuda ut en, att man är snygg, att man är det. Jag kan säga till att ”jag jobbar, det är inte lämpligt att prata om de här sakerna eller bjuda ut mig” och så kan de ändå fortsätta och så (polis 5).

Polis 2 beskriver liknande upplevelser när hon arbetar med allmänheten. Att män från allmänheten inte alltid tar hennes roll som polis på allvar och att de kan uttrycka sig nedvärderande mot kvinnliga poliser:

[...] men det kunde ibland vara en målsägare som är gammal gubbe. Då kan han tycka vissa saker, ”lilla flicka snärta liksom ska du komma här och vara polis och tala om för mig vad som är rätt och fel”. Då ser de inte uniformen utan då tittar de ju, ja bakom uniformen kan man säga (polis 2).

Det har hänt flera av informanterna att de ifrågasätts av allmänheten om de som kvinnor verkligen bör vara poliser och om de klarar av yrket. Detta uttrycker polis 5 i följande citat:

Och ja sen är det många som säger sådana saker som att ”ska du verkligen vara polis?”, ”Passar det sig att en kvinna ska jobba i ett sånt här yrke?”, ”Är det inte lite för tufft för dig?” Ja så hära. ”Kvinnor borde inte...”, vissa har åsikter som att man inte borde ha kvinnor inom Polismyndigheten och de har inga problem med att säga det till oss (skratt) (polis 5).

Polis 1 beskriver följande angående samma ämne:

[...] och sen är det ju allmänheten som faktiskt också ofta säger att ”men du som är tjej, hur klarar du dig i jobbet?”, ”Ja varför skulle jag inte (betoning)!?” Mhm så det är allmänheten också som ifrågasätter säkert på ett vänligt sätt att de undrar liksom ”hur klarar du dig som tjej?” Och nu är jag rätt så lång och smal. ”Hur kan du klara av att ta hand om busar?” (polis 1)

Polis 5 uttryckte att hon har ett flertal gånger blivit utsatt för grova sexuella hot från allmänheten: ”[...] det har hänt några, i alla fall en handfull gånger under de här 10 åren och det är att man säger att man ska våldta mig (polis 5).” Även polis 1 har blivit utsatt för grova sexuella hot från allmänheten:

Där det kan bli rätt så grova sexuella hot alltså men det är ju en annan sak. Det är ju när vi blir hotade liksom. Det handlar kanske inte bara om att jag är en kvinnlig polis men jag har varit hotad nu för ett tag sedan och har larm och sånt hemma och där är ju, det är av en man då som har sagt att han ska göra saker med mig [...]. Det inne spelar sexuella saker till exempel (polis 1).

De kvinnliga poliserna får alltså ofta höra nedvärderande och sexistiska termer från allmänheten när de arbetar. Polis 3 berättar att allmänheten exempelvis kan säga ”din fitta, din hora” och ”men lilla gumman” till henne. Hon får även höra kommentarer om hennes utseende:

[...] sen är det ofta liksom man går på stan ah ”åh kolla hon blonda tjejen, kolla hennes röv”. Det är mycket sådana kommentarer och berusade människor. ”Du vad gör du efter jobbet i natt?”, ”Eh jag ska hem och sova”. ”Ah men slutar du inte nu efter krogstängning?”, ”Jo”. ”Ah men ska vi ses?”, ”Nä det ska vi inte”. Så visst kan det vara så (polis 3).

Polis 6 berättade att hon nästan blev nedslagen av en man från allmänheten på grund av att hon som kvinna kollade hur han mådde:

Vid nått tillfälle jobbade vi på någon festival [...] då var det en kille som, en yngre utländsk kille som. Han var jätte berusad och jag skulle bara knacka honom på axeln för att fråga ”hur är det med dig?” och han blir totalt vansinnig för att då dels att jag är tjej jag ska inte knacka honom på axeln, vem tror jag att jag är och allt det här [...]. Där har vi det bemötandet igen liksom att man inte ska tro att man är någonting för att man är tjej [...] (polis 6).

Något som alla informanter förutom en uttryckte var att de har varit med om situationer där de möter män från allmänheten som har en utländsk bakgrund och en annan kultur som inte vill prata med kvinnliga poliser:

[...] jag har också blivit bemött av andra folkgrupper som inte vill prata med kvinnliga poliser alls som liksom kräver en man. Mhm och det är också väldigt speciellt. [...] Jag vet vid just det tillfället, först blev jag ställd, tänkte oh det här var något nytt liksom hur tillåtande ska man va (polis 2)?

Polis 3 uttrycker likande erfarenheter:

Det som jag kan tycka är lite obehagligt är män från utländskhärkomst. De har en lite annorlunda kvinnosyn mot vad vi svenskar har. Ibland tar de inte ens i hand, tittar inte ens på oss eh och det är säkerligen för att de kommer från de kulturer som gör att kvinnan absolut inte får vara något högt. Man kan uppleva att det är mycket språkförbistring. Det är svårt att veta vad de säger och man kan uppleva att de helst inte vill prata med mig utan de går till en manlig kollega. Varför de gör det vet jag inte om det är förnedrande för dem eller man tar inte en kvinna i hand eller att jag inte hade någon mössa på mig. Det är det som jag kan känna är lite obehagligt. Man har inte riktigt koll, man vet inte riktigt hur de ter sig och skulle man då agera och om jag tar i honom kommer han explodera då? För man kan inte varandras kulturer. [...] man ser blicken på dem. Att de liksom bara okej men vad gör du här? En kvinna som är polis, i vårt land har vi inga kvinnliga poliser. Att de skulle tänka något sånt. Att de inte riktigt tar oss på allvar (polis 3).

Ovanstående citat kan kopplas med vad Höjer och Åse skriver om könsmaktsordningen (1996, ss. 7-8). I många av världens länder är det männen som har makten. Det gäller både

politisk makt och inflytande vilket gör att kvinnorna underordnas. I Sverige är det mer jämställt och kvinnor har mer inflytande än i många andra länder. Denna kontrast blir tydlig när en familj från ett land där kvinnor inte har någon makt flyttar till Sverige där kvinnor tillåts vara poliser och därmed är i en maktposition över män från allmänheten. Denna konflikt visas tydligt i vad polis 6 beskriver:

[...] det var just ett ärende när det var en annan kultur och att man kände ju av det att kvinnan där i familjen. Jag upplevde det som att hon födde barn och hon var hemma och sen gjorde hon inte så mycket mer medan han då hade allt det här med jobb och körkort och det visade sig när vi pratade med henne att hon kände sig förtryckt i sitt eget hem och när man pratar då med honom och försöker få honom till att förstå då menar han på att "jag går inte ut med er för jag kommer att förlora mitt ansikte". "Jag går inte ut med 2 kvinnliga poliser". "Nähä men nu är det så att det får du göra". Men det tyckte han var jätte jobbigt att han skulle förlora ansiktet där för det var ju minsann och dar han som bestämde och det menade han på att det vet folk (polis 6).

Flera av de intervjuade kvinnliga poliserna har varit utsatta för sexuella trakasserier från allmänheten. Polis 2 berättar att hon har blivit slagen på rumpan en gång när hon gick in i en nattklubb för att göra ett ingripande:

[...] om man går in i en nattklubb till exempel. Kanske ska omhänderta någon eller spana efter någon särskild eller sådär eh då har jag fått någon hand på rumpan. Det kan ju hända privat också ju men då är reaktionen "va fan!" så. Men just den gången som jag kommer ihåg nu där kunde jag inte alls avgöra vem det var som hade gjort det [...] (polis 2).

Polis 5 beskriver en situation när hon skulle göra ett ingripande och att då hon sitter bak i polisbilen med en berusad man från allmänheten så sexuellt trakasserar han henne:

[...] någon gång satt jag bak i polisbilen med en full man och då måste jag sitta, alltså när vi sitter bak med dem så måste jag sitta precis bredvid honom på grund av säkerheten och liksom det här med att sätta handen på mitt lår. Eller han tyckte väl att han skulle göra det och säga hur sexig jag var [...] (polis 5).

Förekomsten av sexuella trakasserier kan kopplas till radikalfeminismens förklaring att det sker en sexuell objektifiering och förnedring av kvinnor (Höjer & Åse, 1996, ss. 21-23). Detta sker även gentemot kvinnliga poliser som blir sexuellt objektifierade. Vissa män tar sig friheten att genom våld och övergrepp kränka kvinnors integritet och självbestämmande genom att antingen ta på kvinnan mot hennes vilja eller uttrycka sexistiska kommentarer.

6.3.2 Från kollegor och chefer

Intervjupersonerna beskriver inte endast sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer från allmänheten utan även från kollegor och chefer. Följande citat är från polis 1 där hon berättar att hon har blivit kränkt av andra poliser på personalfester:

Det händer lite då och då när det är personalfester så finns det vissa personer som inte kan hantera spriten [...] och sånt kan ju också förekomma privat men det händer att de går över gränsen liksom att säga saker eller en klapp i häcken och sånt. [...] här på vår arbetsplats är vi rätt så, alla känner alla lite grann och det är lite så vedertaget att den och den blir liksom, han tafsar alltid eller försöker göra närmanden när han har druckit och det är precis som att det vet vi alla om och det är kanske någonting som man borde jobba med att ta ett samtal med personen och liksom göra en förändring men [...] (polis 1).

Hon beskrev även hur obehagligt hon upplever det när kollegor eller chefer ofta ska kramas: "[...] sen finns det de som fäller (kommentarer), som gärna vill men som kanske tycker bra om en som man själv tycker lite så usch slibbig liksom ah 'kan jag inte få en kram?' och sånt. 'Nä inte idag' säger jag [...] (polis 1)". Polis 4 beskrev också händelser vid personalfester då andra poliser har sexuellt trakasserat henne eller uttryckt sexistiska kommentarer:

[...] däremot så har jag varit med på personalfest tidigare och absolut där är det en annan grej. Där är mycket mer att folk tar på en och ja och mycket mer så kommentarer liksom "vad fina bröst du har". Det kan folk säga liksom utan och tycka det är konstigt (polis 4).

Även polis 5 har varit utsatt för liknande nedvärderande beteende. För att undvika att bli utsatt försökte hon medvetet att se osexig och osnygg ut. Ett sätt att hantera att bli utsatt som inte fungerade eftersom trakasserier från chefer och kollegor fortsatte:

De är närgångna speciellt vid fester. Julfest och grejer och det är det här med att krama länge och då passa på att ta på en. Ja att va närgående, väldigt närgående och det är sånt som är så svårt att säga till om för att den personen skulle bara säga "nä vaddå jag bara krama" eller "vaddå jag bara gick förbi". Det har framförallt varit en (chef) och då blir det obehagligt när någon är så närgången mot en och man vet inte riktigt hur man ska bete sig (skratt). Jag gör inte det längre men väldigt mycket förr när jag gick till jobbet när jag var lite yngre så försökte jag att se osexig ut, se osnygg ut (polis 5).

Polis 5 utövade underordnad femininitet (Messerschmidt, 2004) eftersom hon objektifierades av sin omgivning och istället för att vara oppositionell mot det så anpassade

hon sig till situationen. Ovanstående citat är också intressant att analysera med hjälp av radikalfeminismen som argumenterar att mäns makt visar sig i deras rätt och möjlighet att definiera vad sex är och hur sex ska vara (Höjer & Åse, 1996, ss. 21-23). Utifrån ett radikalfeministiskt perspektiv är det männen som tar sig rätten att bestämma vad sexuella trakasserier och sexism är. Om en kvinna uttrycker att en handling är sexuellt trakasserande men mannen inte håller med om detta, riskerar kvinnan att ifrågasättas eller smutskastas. Det uttryckte polis 5 då en kvinnlig kollega till henne blev stämplad som ”dum i huvudet” efter att ha utövat Messerschmidts (2004) oppositionella femininitet och sagt ifrån till manliga kollegor som hade sexuellt utsatt henne:

Hon sa ju till om det var någonting och då blev det istället att hon är dum i huvudet. Att folk får den inställningen, eller männen då som gör sånt här. Att de liksom har den inställningen till henne istället (polis 5).

Polis 4 beskriver också risken att få en negativ stämpel om en kvinna säger ifrån när hon blir utsatt: ”Det är rätt så lätt att liksom bli en bitch (polis 4)”. På grund av denna risk har polis 4 inte gått vidare med det hon har blivit utsatt för:

Jag vill absolut inte att det blir något vidare av det och det är för att det oftast faller tillbaka på kvinnorna själva. Det är min uppfattning i alla fall. Och jag vill inte bli den heller som det liksom pratas om på något sätt så att av den anledningen så (polis 4).

Detta en genomgående trend hos studiens informanter. De kvinnliga poliserna vågar eller vill inte gå vidare med att anmäla på grund av rädslan av att bli negativt stämlade, förlora sitt jobb, med mera. De som har vågat säga ifrån har inte blivit tagna på allvar av chefer och kollegor. Händelser som har berättats för chefer har inte tagits vidare och gärningspersonen har enligt informanterna inte fått några konsekvenser för sitt agerande. Vittnesmålen från intervjuerna visar att Polismyndigheten har en hegemoniskt maskulin (Messerschmidt, 2004, ss. 43-44) kultur som driver på ett sexistiskt klimat inom myndigheten.

7. Avslutande diskussion och slutsats

I resultatet framkommer det att informanterna känner av att de arbetar i ett mansdominerat yrke eftersom det finns en starkt maskulin jargong samt hegemonisk- och medverkande maskulinitet (Messerschmidt, 2004) inom Polismyndigheten. I den presenterade empirin har det gått att finna hegemonisk, medverkande och underordnande maskulinitet samt medverkande och underordnande femininitet från Messerschmidts (2004) teori. Studiens

informeranter uttryckte situationer eller händelser där de har varit utsatta för nedvärderande beteende på grund av att de är kvinnor. Exempelvis berättade de att det är vanligt att de utsätts för sexistiska kommentarer från allmänheten. Det händer också att allmänheten sexuellt trakasserar dem och både sexistiska kommentarer samt sexuella trakasserier existerar inom myndigheten. Därför har det varit givande att använda feministiskt politisk teori och feministisk teori för att förstå att det informanterna har vittnat om är nära sammankopplat med mäns makt och dominans över kvinnor i samhället.

Det är viktigt att händelser som studiens informanter har vittnat om lyfts fram och att tystnadskulturen som de beskriver förändras. Det hade varit givande att fortsätta uppmärksamma området eftersom det kan finnas ett stort mörkertal angående hur många kvinnliga poliser det är som blir negativt behandlade på grund av sitt kön. Respondenternas uppfattning är att det behövs ett klimat inom Polismyndigheten där kvinnor som har utsatts för kränkande beteende kan känna sig trygga att säga ifrån, be om hjälp och där gärningspersonen möter tydliga konsekvenser för sitt agerande. Det krävs mer forskning för att förstå hur situationen ser ut för kvinnliga poliser och varför det ser ut som det gör. Mitt förslag till vidare forskning är att kombinera kvalitativ och kvantitativ forskningsmetod. På så vis är det möjligt att göra fler kvalitativa intervjuer med kvinnliga poliser för att få fram mer kunskap om kvinnornas upplevelser och att kombinera det med en kvantitativ undersökning för att se hur förekommande det är att kvinnliga poliser möter sexism och/eller sexuella trakasserier på jobbet. Innan intervjuerna gjordes var min förförståelse att de kvinnliga poliserna antagligen har blivit negativt behandlade av allmänheten på grund av deras kön. Något som var förvånande med den insamlade empirin var att majoriteten av informanterna även har fått höra sexistiska kommentarer och/eller blivit sexuellt trakasserade av kollegor och chefer. Att majoriteten av informanterna har varit utsatta för sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer och att de har sett andra utsättas var också något som inte var väntat. Dessa oförväntade resultat hade varit intressant att undersöka vidare.

Förhoppningen är att Polismyndigheten ska vara fritt från sexism, sexuella trakasserier och könsdiskriminering eftersom det är den samhällsmyndighet som är ansvarig för att förhindra och utreda brott och ska föregå med gott exempel. Sexistiskt beteende inom Polismyndigheten är, förutom den kränkande effekt det har för kvinnliga poliser, problematiskt om det påverkar polisens syn på kvinnor från allmänheten som har utsatts för sexuella trakasserier i en negativ och skuldbeläggande riktning. Detta är ett område som hade behövt uppmärksammas mer inom forskning. Kvinnor från allmänheten som har blivit utsatta måste känna sig trygga att vända sig till Polismyndigheten och känna att de blir bemötta på ett respektfullt sätt. ”Polismyndighetens strategi för likabehandling 2017–2021” tar upp många

väsentliga delar av att gynna en jämn könsfördelning inom Polismyndigheten där alla individer oavsett kön, hudfärg, ursprung, med mera ska behandlas med respekt. Det svåra är att överföra strategin till myndighetens dagliga arbete och att göra målen till verklighet. Det är varje polisanställds ansvar att Likabehandlingsstrategin värnas inom Polismyndigheten och att kränkande och diskriminerande beteende inte accepteras inom myndigheten. Min slutsats är att eftersom Polismyndigheten är ett mansdominerat yrke finns det en delvis accepterad maskulin jargong inom myndigheten där sexism och sexuella trakasserier i viss mån godtas. Detta påverkar de intervjuade kvinnliga polisernas upplevelse av sitt arbete och deras benägenhet att i sin tur anmäla kränkande händelser.

8. Litteraturförteckning

- Åse, C. (2000). *Makten att se om kropp och kvinnlighet i lagens namn*. Malmö: Liber AB.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (Upplaga 3 uppl.). (B. Nilsson, Övers.) Stockholm: Liber AB.
- Eliasson, D. (2017). *Polismyndighetens strategi för likabehandling 2017 - 2021*. Polismyndigheten.
- Furuhagen, B. (2009). *Från fjärdingsman till närpolis - En kortfattad svensk polishistoria* (NR 002-2009 uppl.). Växjö: Växjö universitet, Polisutbildningen.
- Granér, R. (2004). *Patrullerande polisens yrkeskultur*. Lund: Socialhögskolan, Lunds universitet.
- Höjer, M. W., & Åse, C. (1996). *Politikens paradoxer - En introduktion till feministisk politisk teori* (Andra upplagan uppl.). Karlshamn: Academia Adacta AB.
- Lander, I. (2003). Genus, normalitet och avvikelser - Men kroppen som utgångspunkt. i I. Lander, T. Pettersson, & E. Tiby, *Femininiteter, maskuliniteter och kriminalitet* (ss. 21-45). Lund: Studentlitteratur AB.
- Larsson, B. (den 22 Oktober 2018). *UR Samtiden - Folkbildningens forskningsdag 2018: Vad betyder metoo för folkbildningen?*
- Messerschmidt, J. W. (2004). *Flesh and blood - Adolescent gender diversity and violence*. Oxford: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.
- Nordberg, M. (2004). "Kvinnlig maskulinitet" och "manlig femininitet". En möjlighet att överskrida könsdikotomin? *Kvinnovetenskaplig tidskrift*, 1-2.04, ss. 47-65.
- Polisen. (u.d.). *polisen.se*. Hämtat från Polisen: <https://polisen.se/om-polisen/bli-polis/ansoka-till-polisutbildningen/antagningskrav-till-polisutbildningen/>
- Rabe-Hemo, C. E. (April 2009). POLICEwomen or PoliceWOMEN? - Doing Gender and Police Work. *Feminist Criminology*, ss. 114-129.
- Rennstam, J., & Wästerfors, D. (2015). *Från stoff till studie - Om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Swan, A. A. (2016). Masculine, Feminine, or Androgynous: The Influence of Gender Identity on Job Satisfaction Among Female Police Officers. *Women & Criminal Justice*, ss. 1-19.
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer* (Upplaga 4:2 uppl.). Lund: Studentlitteratur AB.
- Utvärdering av metoder i hälso-och sjukvården - En handbok*. (u.d.).
- Vetenskapsrådet. (u.d.). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet.

9. Bilagor

9.1 Bilaga 1 – Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

- Vill du berätta lite om dig själv?
- Hur gammal är du?
- Hur länge har du varit polis?
- Varför valde du att bli polis?
- Vad för tankar och associationer fick du när jag berättade om ämnet jag tänkte intervjua dig om?

Eventuella upplevelser av sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer

- Hur upplever du att det är att vara kvinnlig polis?
- Har du någon gång upplevt att du har behandlats nedlåtande eftersom du är kvinnlig polis?
- Har du fått några kommentarer om att du är kvinnlig polis från kollegor?
 - Om ja:
 - Hur har du hanterat det?
 - Vad ledde det till för känslor hos dig?
 - Ilska?
 - Ledsamhet?
 - Hur reagerade dina kollegor?
 - Om det var inom kåren, var det endast en individ eller ett strukturellt problem?
 - Om nej:
 - Vad tror du det kan bero på?
 - Hur tror du att du hade bemött en sådan kommentar?
- Har du fått några kommentarer om att du är kvinnlig polis från allmänheten?
 - Om ja:
 - Hur har du hanterat det?
 - Vad ledde det till för känslor hos dig?
 - Ilska?
 - Ledsamhet?
 - Hur reagerade dina kollegor?

- Om nej:
 - Vad tror du det kan bero på?
 - Hur tror du att du hade bemött en sådan kommentar?
- Känner du dig orolig för att du ska bli utsatt för kommentarer eller annorlunda behandling för att du är kvinna när du är i tjänst?
 - Om ja:
 - Vad är du orolig att utsättas för?
 - Leder denna oro till negativa eller positiva konsekvenser?
 - Har du alltid känt dig orolig för detta?
 - Vägde du in denna oro i ditt beslut att utbilda dig till polis?
 - Varför tror du att du är orolig för det, vad kan det grunda sig i?
 - Om nej:
 - Varför tror du att du inte upplever denna oro?
 - Vad kan det bero på?
- Har du blivit utsatt för sexuella trakasserier?
- Har du blivit utsatt för sexistiska kommentarer?
- Upplever du en skillnad från när du började som polis i relation till nu?
- Hur är det med psykiskt sjuka personer?
- Är det några speciella situationer eller sammanhang som trakasserier eller kommentarer förekommer mer?
 - Hur upplever du det på personalfester?
 - Är det mer när alkohol eller andra droger är iblandade?
 - Är det en viss typ grupp av människor som utmärker sig?
 - En viss åldersgrupp?
 - En viss könskategori?
- Upplever du någon skillnad före och efter Me Too-rörelsen?
- Har du upplevt situationer när män från andra kulturer inte har velat prata med dig eftersom du är en kvinnlig polis?

Andra kvinnliga polisens eventuella utsatthet

- Har du hört från kvinnliga kollegor att de har blivit utsatta?
- Har du kvinnliga kollegor som har uttryckt oro för att de ska bli utsatta för kommentarer eller annorlunda behandling för att de är kvinnliga poliser?

- Tror du att det är många kvinnliga poliser som utsätts för kommentarer från kollegor och allmänheten?

Stöd inom Polismyndigheten

- Har du någon gång sökt stöd hos Polismyndigheten efter att ha blivit utsatt av sexuella trakasserier och/eller sexistiska kommentarer?
 - Om ja:
 - Hur upplevde du att stödet var?
 - Om nej:
 - Varför valde du att inte söka stöd hos Polismyndigheten?
 - Hur är din tanke om privatpersoner har utsatts och vill anmäla till Polismyndigheten men om du själv inte gick till Polismyndigheten?

Åtgärder mot eventuella könsrelaterade kommentarer

- Vad för åtgärder finns det som samhället kan göra för att undvika att kvinnliga poliser blir utsatta?
- Vad för åtgärder finns det som Polismyndigheten kan göra för att undvika att kvinnliga poliser blir utsatta?

Offerskap

- Ser du dig som ett offer?
- Har händelserna när du har blivit utsatt påverkat hur du ser dig själv?
- Har du någon gång känt dig kränkt när du har blivit utsatt?
 - Om nej:
 - Vad för känslor har du haft?
 - Om ja:
 - Hur hanterade du den känslan?

Kvinnliga förebilder och chefer inom Polismyndigheten

- Upplever du att du har haft kvinnliga förebilder inom Polismyndigheten?
- Vad tänker du angående kvinnliga chefer inom Polismyndigheten?

Kvinnliga poliser som blir gravida, skaffar barn och är mammalediga

- Hur är det för kvinnliga poliser när det gäller att skaffa barn, vara gravid och vara mammaledig?

Allmänt/avslutande diskussion

- Är det något annat du vill dela med dig?

9.2 Bilaga 2 – Statistik från Polismyndigheten (augusti 2018)

Aug 2018	Poliser			Civila			Totalt		
	Totalt	Varav kvinnor	Andel kvinnor	Totalt	Varav kvinnor	Andel kvinnor	Totalt	Varav kvinnor	Andel kvinnor
Polisregion Bergslagen	1 349	432	32%	526	374	71%	1 875	806	43%
Polisregion Mitt	1 463	508	35%	622	437	70%	2 085	945	45%
Polisregion Nord	1 501	496	33%	578	407	70%	2 079	903	43%
Polisregion Stockholm	5 031	1 717	34%	1 833	1 255	68%	6 864	2 972	43%
Polisregion Syd	3 489	1 104	32%	1 390	885	64%	4 879	1 989	41%
Polisregion Väst	3 506	1 166	33%	1 171	839	72%	4 677	2 005	43%
Polisregion Öst	1 633	524	32%	735	483	66%	2 368	1 007	43%
Totalt regioner	17 972	5 947	33%	6 855	4 680	68%	24 827	10 627	43%
Andel vid region	92%	93%		67%			83%		
Ekonomiavdelningen	19	3	16%	367	230	63%	386	233	60%
HR-avdelningen	346	93	27%	389	316	81%	735	409	56%
Internrevision	4	1	25%	10	8	80%	14	9	64%
It-avdelningen	21	2	10%	730	239	33%	751	241	32%
Kommunikationsavdelningen	37	14	38%	141	102	72%	178	116	65%
Nationella operativa avdelningen	1 070	303	28%	504	348	69%	1 574	651	41%
Nationellt forensiskt centrum	18	4	22%	507	332	65%	525	336	64%
Rikspolischefens kansli	21	6	29%	22	16	73%	43	22	51%
Rättsavdelningen	75	17	23%	686	543	79%	761	560	74%
Särskilda utredningar	41	17	41%	12	8	67%	53	25	47%
Totalt nationella avdelningar	1 652	460	28%	3 368	2 142	64%	5 020	2 602	52%
Andel vid nationella avdelningar	8%	7%		33%			17%		
Totalt	19 624	6 407	33%	10 223	6 822	67%	29 847	13 229	44%